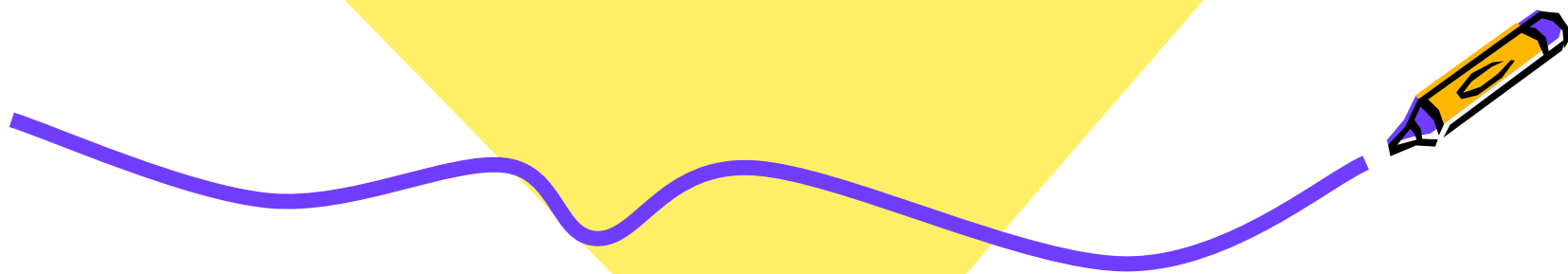

Промислова власність

"..будь що під сонцем зроблено людиною"

- Ця відома фраза може бути епіграфом нашого з Вами семінару, оскільки кожен продукт чи послуга, якими ми користуємося у нашому повсякденному житті є результатом довгого ланцюга великих чи малих нововведень, таких як зміна у дизайні чи удосконалення, що дають той вид, чи те призначення, що він має сьогодні. Кожен з нас у цьому ланцюгу займає своє місце і вносить свою частку у розвиток науки. Щоб науково-дослідні роботи були конкурентноспроможними вони повинні характеризуватися високим технічним рівнем і патентним захистом, тобто технічні рішення мають бути захищені одним або декількома патентами. Згідно ДСТУ 3008-95 "Документація. Звіти у сфері науки і техніки" частини 4 "Вимоги до структурних елементів основної частини" у вступі коротко викладають оцінку сучасного стану проблеми, яка неможлива без проведення патентно-інформаційних досліджень. Сьогодні патентний пошук можна здійснювати по Інтернету, хоча не всі сервери є безкоштовні. Але і доступна інформація допомагає визначити рівень техніки і виявити можливі об'єкти промислової власності.

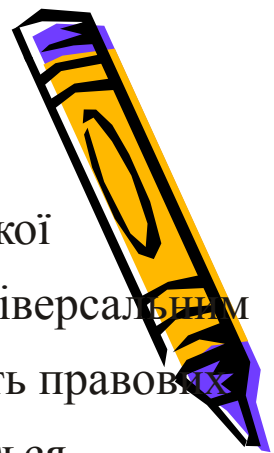

Що ж таке промислова власність ?

Поняття “промислова власність” стало після заключення Паризької Конвенції по охороні промислової власності 1883р. загальноживаним, універсальним у патентній практиці терміном. Право промислової власності-це сукупність правових норм, які мають на меті охорону науково-технічних досягнень, що стосується промисловості та інших різновидів господарювання.

До об'єктів власності відносяться:

- **винаходи, корисні моделі** - технічні рішення,
- **промислові зразки** - зовнішній вигляд промислових виробів,
- **товарні знаки і** - проставлені на виробах промислового виробництва або використані при наданні послуг відмітні символи або позначення,
- **географічні зазначення** - вказання місця походження товарів,
- **комерційні (фірмові) найменування** - найменування фірм, під якими вони виступають в обороті ,
- **топографії інтегральних мікросхем** - компонування,
- **сорти рослин.**

За законом не можуть одержати правову

охорону:

- відкриття, наукові теорії та математичні методи;
- методи організації та управління господарством;
- плани, умовні позначення, розклади, правила;
- методи виконання розумових операцій;
- комп'ютерні програми;
- результати художнього конструювання;

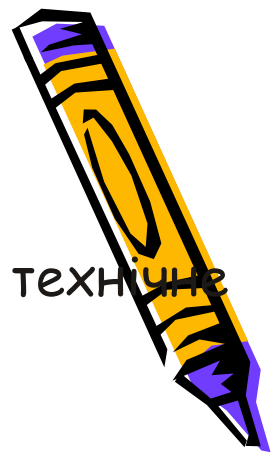

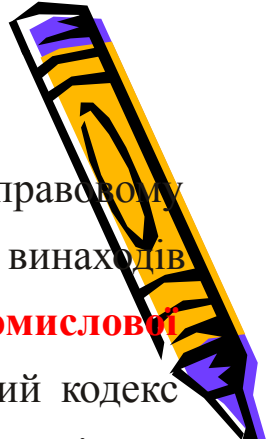
і форми творч. тощо

Простий приклад - кулькова ручка

- Цей продукт містить у собі не одне запатентоване технічне рішення:

починаючи від пасти - матерілу, конструктивного і технологічного виконання - пристрою і способу, зовнішнього вигляду - промислового зразка і кінчаючи товарним знаком, який допомагає виробнику збувати продукт на ринку та завойовувати клієнтів. Знаменитий патент Ладислао Біро на кулькові ручки у багатьох відношеннях був дійсним проривом, однак подібно йому багато інших винахідників поліпшували цей продукт і його дизайн і завдяки придбанню прав інтелектуальної власності законно змоглися охорони для своїх удосконалень. І так відбувається практично з будь яким продуктом чи послугою на ринку.

В Україні, як і в цілому цивілізованому світі, винахідництву та правовому регулюванню відносин, що складається у сфері створення і використання винаходів приділяється значна увага. **Законодавча система захисту об'єктів промислової власності** постійно розвивається і удосконалюється. Так, новий Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 року набрав чинності з 1-го січня 2004 року містить у собі 4-у книгу "Право інтелектуальної власності". Глава 39 "Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель і промисловий зразок" охоплює закони України, які стосуються охорони прав на об'єкти промислової власності:

- **"Про охорону прав на винаходи і корисні моделі",**
- **"Про охорону прав на промислові зразки",**
- **"Про охорону прав на знаки для товарів і послуг",**
- **"Про охорону прав на зазначення походження товарів",**

а також низку підзаконних актів - положення, правила, інструкції.

З 2001 року охороняються права на нетрадиційні об'єкти - сорти рослин - Законом

"Про охорону прав на сорти рослин" і на топографії інтегральних мікросхем

Законом України **"Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем"**

(1997).

Оскільки наш заклад не займається виробництвом, то доцільно зупинитись на Законі України **"Про охорону прав на винаходи і корисні моделі"**, який зазначає, що:

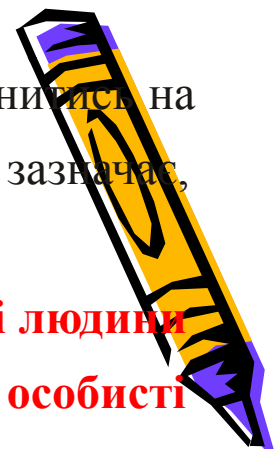
Винахід (корисна модель) - результат інтелектуальної діяльності людини у будь-якій сфері технології і на них надаються однакові майнові і особисті немайнові права.

Об'єктом винаходу може бути:

1. продукт (пристрій, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослин
2. спосіб,
3. застосування раніше відомого продукту за новим призначенням (Ст. 6 ч.2)

За Цивільним Кодексом об'єктом винаходу є:

1. продукт (пристрій, речовина, тощо),
2. процес у будь-якій сфері технології, (ст. 459 ч.2)
3. застосування раніше відомого продукту за новим призначенням.

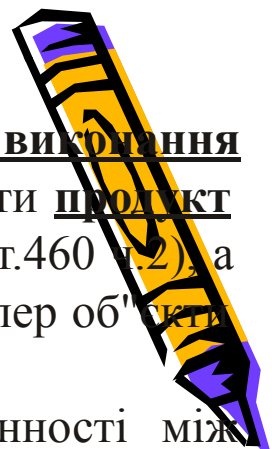
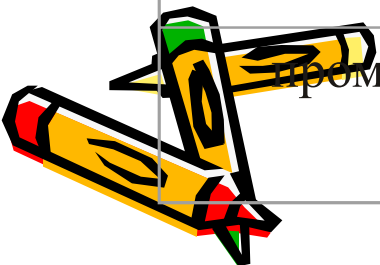

Об'єктом корисної моделі Закон визнає **конструктивне виконання пристрою**, а за Цивільним Кодексом об'єктом корисної моделі може бути **продукт (пристрій, речовина тощо) або процес у будь якій сфері технології** (ст.460 п.2), а також **нове застосування відомого продукту чи способу**. Як видно, тепер об'єкти винаходу і об'єкти корисної моделі є одними і тими ж.

Користуючись тільки визначенням, неможливо визначити відмінності між винаходом і корисною моделлю. Для розуміння цих відмінностей необхідно згадати умови надання правової охорони на ці об'єкти. У відповідності до п. 1 і 2 ст. 7 Закону умовами надання правової охорони є :

Для винаходів	Для корисних моделей
новизна	новизна
винахідницький рівень	
промислова придатність	промислова придатність

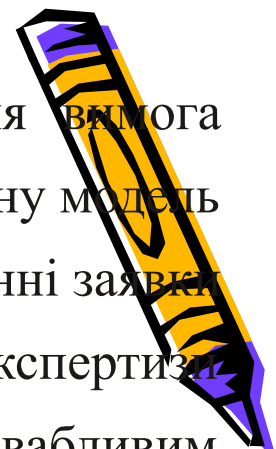
Серед критеріїв патентоздатності корисної моделі відсутня вимога винахідницького рівня. До того ж термін розгляду заявки на корисну модель складає не більше півроку з дати подання заявки, тоді як при поданні заявки на винахід чекати результатів завершення кваліфікаційної експертизи щонайменше 2 роки. Усе це робить корисну модель більш привабливим видом промислової власності.

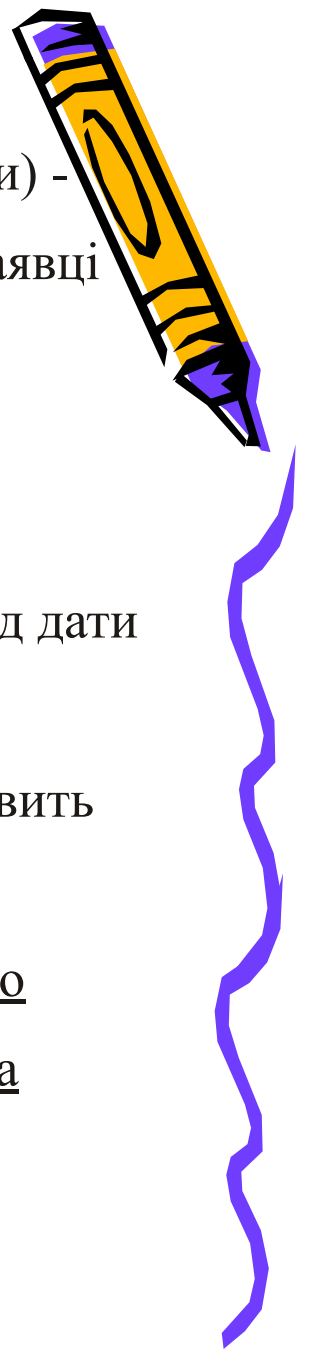
Право на винахід засвідчується патентом, на корисну модель - деклараційним патентом.

Патент - це охоронний документ, що видається заявнику за результатами кваліфікаційної експертизи заявки на винахід і підтверджує авторство, пріоритет і право власності на зазначений об'єкт.

Деклараційний патент на корисну модель - різновид патенту, що видається за результатами формальної експертизи заявки на корисну модель.

Кваліфікаційна експертиза (експертиза по суті) - це експертиза, що встановлює відповідність винаходу умовам патентоздатності (новизні, винахідницькому рівню, промисловій придатності).

Формальна експертиза (експертиза за формальними ознаками) - експертиза, у ході якої встановлюється належність зазначеного у заявці об'єкта до переліку об'єктів, які можуть бути визнані винаходами (корисними моделями), і відповідність заявки та її оформлення встановленим вимогам.

Строк дії патенту України на винахід становить **20 років** від дати подання заявки до Установи.

Строк дії деклараційного патенту на корисну модель становить **10 років** від дати подання заявки до Установи.

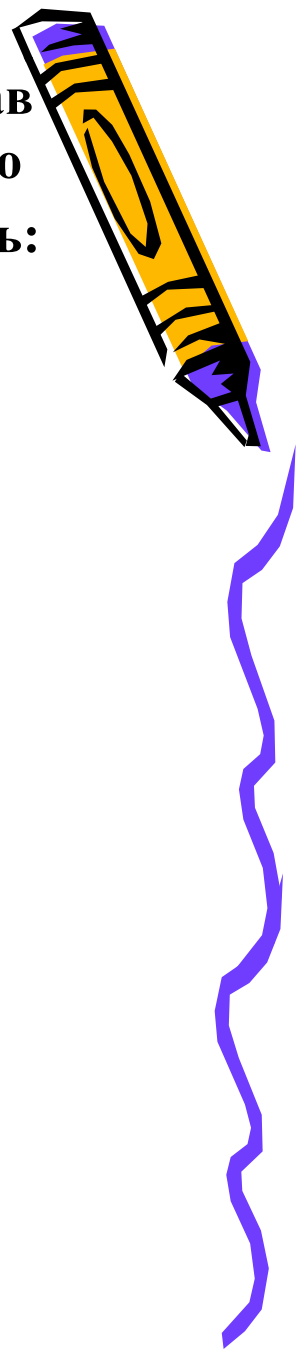
Дія патенту на об'єкти промислової власності може достроково припинятись у разі несплати у встановлений строк річного збору за підтримання його чинності або за заявою власника патенту.

Розмір і порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності затверджені Постановою Кабінету Міністрів України № 1716 від 23.12.2004 р. і становить:

- за подання заявки 25 грн.
- за проведення кваліфікаційної експертизи 200 грн.
- за публікації про видачу патенту 30 грн.
- за підтримання чинності патенту 1,2 р. - 15 грн.
- 3,4,5 р. - 20 грн.
- 6,7,8 р. - 35 грн.
- 9 - 14 р. - 65 грн.
- 15-25р. - 110 грн.

З часом розцінки були збільнені – 300 грн

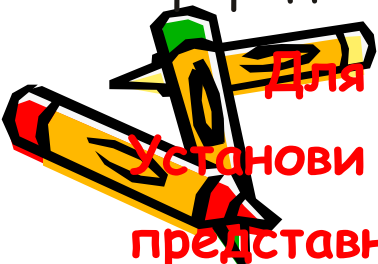

За Законом винахід - це технологічне (технічне) вирішення, що відповідає умовам патентоздатності і є новим, має винахідницький рівень і є промислово придатним.

Корисна модель відповідає умовам патентоздатності, якщо вона є новою і промислово придатною.

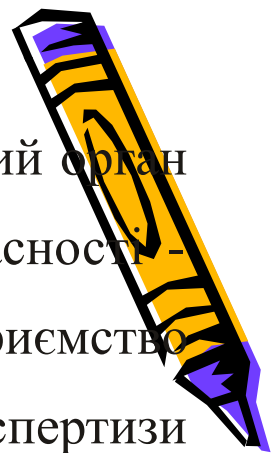
- Винахід (корисна модель) визнається **новим**, якщо він не є частиною рівня техніки.
- **Рівень техніки** включає всі відомості, які стали загальнодоступними у світі до дати подання заявки до Установи.
- Винахід має **винахідницький рівень**, якщо для фахівця він не є очевидним, тобто не впливає явно з рівня техніки.
- Винахід (корисна модель) визнається **промислово придатним**, якщо він може бути використаним у промисловості або в іншій сфері діяльності.

Для одержання патенту на винахід (корисну модель) до Установи подається заявка або від організації або через представника у справах інтелектуальної власності.

Установа - Департамент інтелектуальної власності (Центральний орган виконавчої влади з питань правової охорони інтелектуальної власності - Міністерство освіти і науки України) уповноважує Державне Підприємство "Український інститут промислової власності" - заклад експертизи розглядати подані до Установи заявки на об'єкти промислової власності, а саме на винаходи та корисні моделі, і проводити експертизу цих заявок. Результати експертизи, які відображаються у висновку експертизи, є підставою для прийняття Установою рішення про видачу охоронного документа - патенту на винахід або деклараційного патенту на корисну модель, чи рішення про відмову у їх видачі.

Заявка - сукупність документів, необхідних для видачі Установою патенту на винахід чи деклараційного патенту на корисну модель.

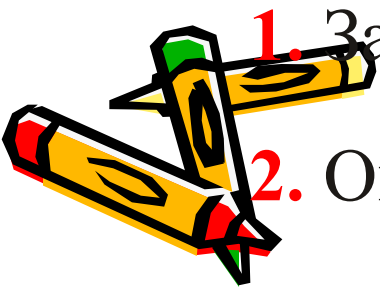
При оформленні заявки слід дотримуватись вимог, викладених у "Правилах складання і подання заявки на винахід (корисну модель)". Згідно "Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель" від 27.02.2000 р. заявка на винахід повинна стосуватися одного або групи винаходів, пов'язаних єдиним винахідницьким задумом (наприклад, матеріал і спосіб, пристрій і спосіб).

Заявка на корисну модель повинна стосуватися однієї корисної моделі.

Заявка складається українською мовою і повинна містити:

1. Заяву про видачу патенту.

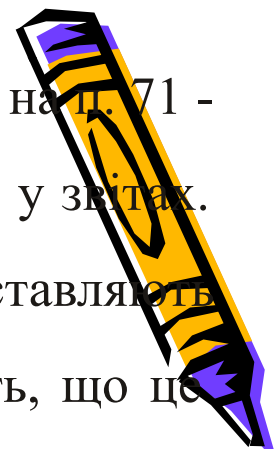
2. Опис винаходу (корисної моделі).

Заява - бланк. Форма наведена у "Правилах". Зверну Вашу увагу на п. 71 - заявники, невірне заповнення якого, призводить до розбіжностей у звітах. Найчастіше винахідники з різних організацій у цій графі проставляють тільки одного заявника (через кого подається заявка) і забувають, що це може бути не одна, а декілька фізичних або юридичних осіб. Звідси неспівпадіння у звітах. Автори звітуються про свої наукові здобутки, а організація цього зробити не може, бо вона не є співвласником.

Опис винаходу (корисної моделі) необхідно викладати у порядку зазначеному у "Правилах" і розкривати суть винаходу (корисної моделі) настільки ясно і повно, щоб його зміст міг здійснити фахівець у зазначеній галузі. **В залежності від об'єкту винаходу цей виклад має свої**

відмінності, але структура опису є незмінною.

Опис починається із зазначення індексу рубрики дівочої редакції МПК, до якої належить винахід (корисна модель), назви винаходу (корисної моделі) і містить такі розділи:

- Галузь техніки, до якої належить винахід (корисна модель).
- Рівень техніки (аналоги і прототип та їх недоліки.).
- Поставлена задача і технічний результат.
- Суть винаходу у причинно-наслідковому зв'язку.
- Перелік фігур креслення.
- Відомості, які підтверджують можливість здійснення винаходу (корисної моделі).

Формула винаходу (корисної моделі) виражає його суть і повністю ґрунтується на описі.

Реферат складається лише для інформаційних цілей.

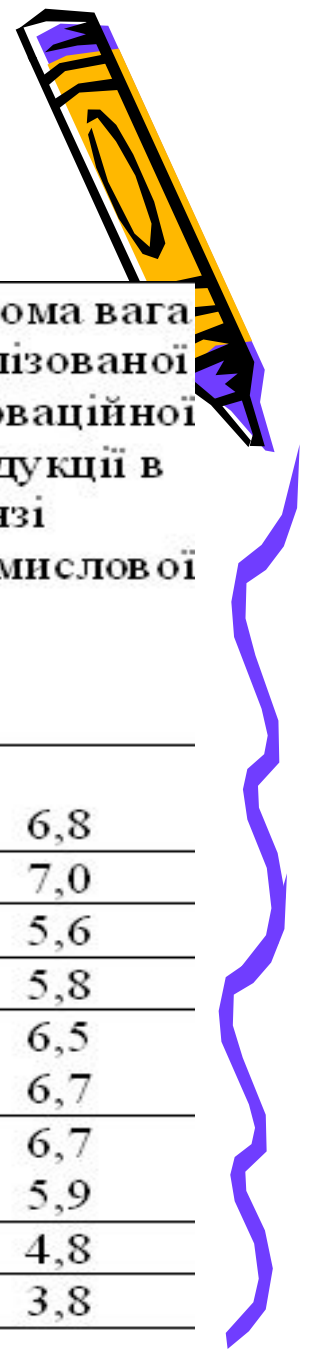
Разом із заявою до Установи повинен надійти **документ про сплату збору. Витрати, пов'язані з патентуванням** об'єктів промислової власності **несе заявник** або за погодженням з ним інша фізична або юридична особа.

І на закінчення, хочу нагадати, що **автори винаходів** (корисних моделей), патенти на які видані роботодавцю чи його правонаступнику, **мають право на винагороду**. Розмір винагороди визначається

договором між автором і власником патенту

Впровадження інновацій на промислових підприємствах

Рік	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	Впроваджено нових технологічних процесів, процесів	у т.ч. маловідходні, ресурсозберігаючі	Освоєно виробництво інноваційних видів продукції, найменувань	з них нові види техніки	Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової %
2000	14,8	1403	430	15323	631	
2001	14,3	1421	469	19484	610	6,8
2002	14,6	1142	430	22847	520	7,0
2003	11,5	1482	606	7416	710	5,6
2004	10,0	1727	645	3978	769	5,8
2005	8,2	1808	690	3152	657	6,5
2006	10,0	1145	424	2408	786	6,7
2007	11,5	1419	634	2526	881	6,7
2008	10,8	1647	680	2446	758	5,9
2009	10,7	1893	753	2685	641	4,8
2010	11,5	2043	479	2408	663	3,8

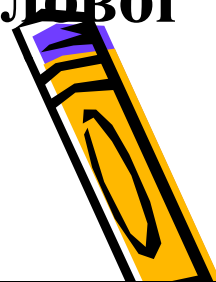

Порівняльні показники розвитку інноваційної сфери деяких країн світу в передкризовий 2007 рік.

№ пп	Країна	Обсяг експорту високотехнологічної продукції на одну особу, дол	Число дослідників на 10 тис. осіб населення
1	Сінгапур	2302	60,9
2	Малайзія	2432	3,7
3	Корея	2283	46,3
4	Китай	256	10,7
5	Японія	950	55,7
6	Нідерланди	4540	26,7
7	США	758	47
8	Великобританія	1034	28,8
9	Німеччина	1895	34,5
10	Франція	1299	34,4
11	Росія	29	31,1
12	Україна	28,3	17,0
13	Світ	280	12,7

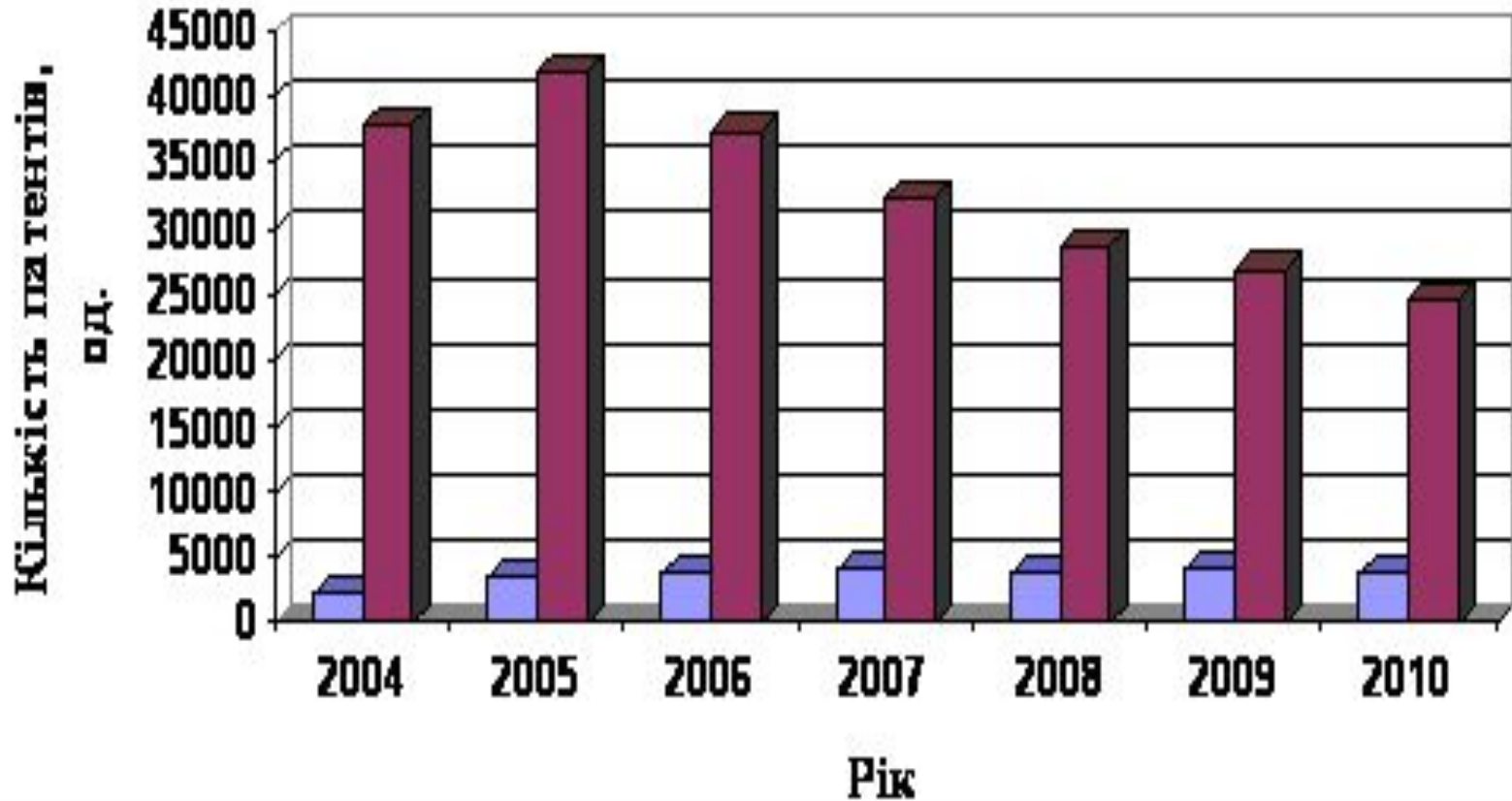
власності за об'єктами**.

Вид договору	Кількість реєстрацій							
	Винаходи та корисні моделі				Промислові зразки			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2011
Невиключні ліцензії	19 +23*	13+ 22*	4 +5*	5 +13*	2	5	5	4
Виключні ліцензії	13 +15*	5*	1 +3*	4 +6*	1	-	1	1
Одиничні ліцензії	1	-	1*	-	-	-	-	-
Передача права	121 +87*	131 +96*	137 +70*	75 +55*	94	107	69	65
«Відкриті ліцензії»	32 +22*	12 +31*	150 +67*	139 +123*	-	-	2	-
Разом	333	310	438	420	97	112	77	70

* - позначені корисні моделі; ** - використані дані звітів державного департаменту інтелектуальної власності.

Динаміка видачі патентів на виходи та чисельності чинних зареєстрованих патентів.

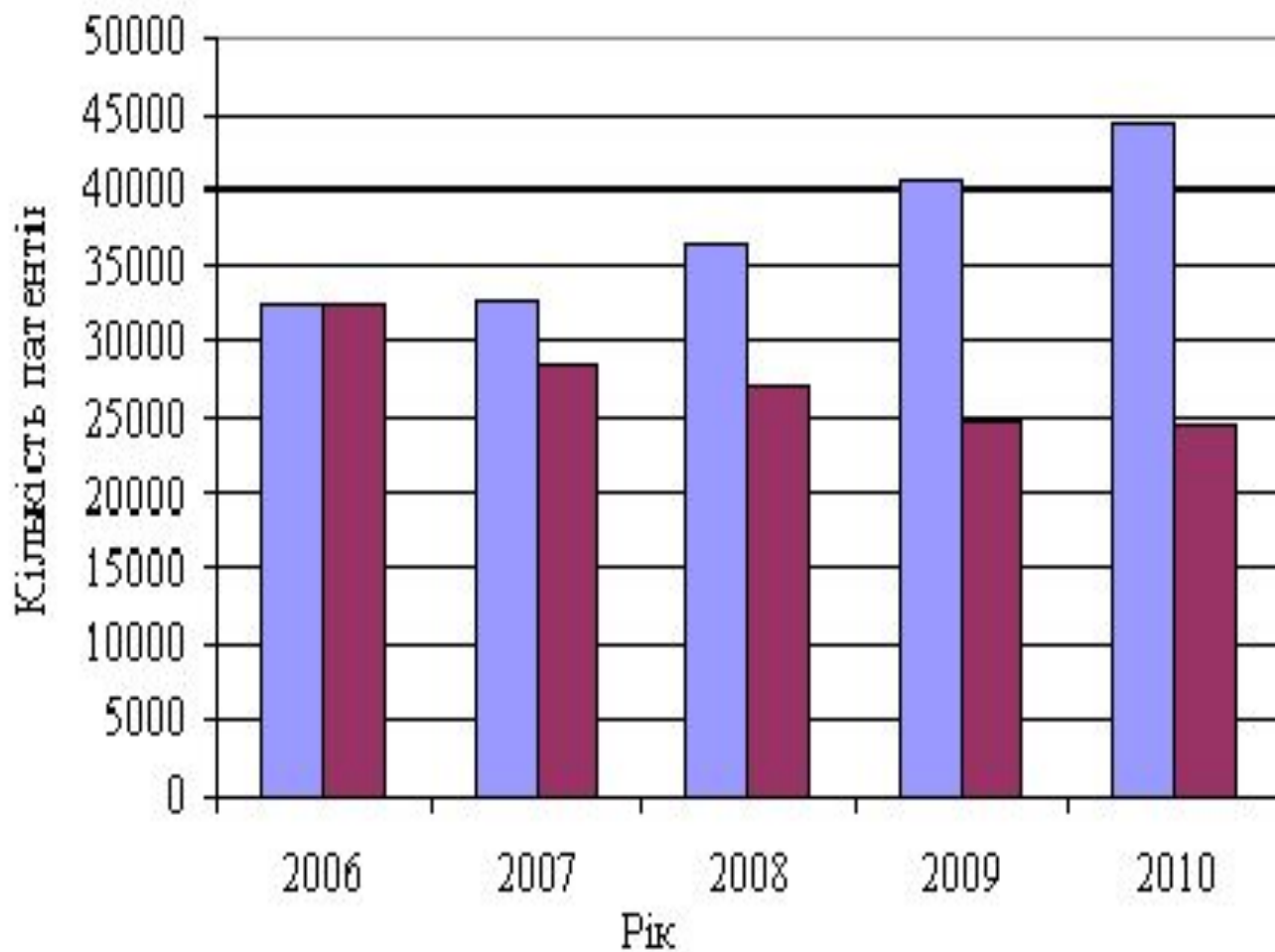

Видано патентів, од

Кількість чинних патентів, од

Динаміка зростання чисельності чинних патентів з 2006 року за умови продовження чинності існуючих

ФІНАНСУВАННЯ НАУКИ

ФУНКЦІЇ НАУКИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ОБСЯГІВ ФІНАНСУВАННЯ

- **освітня та соціокультурна** при фінансуванні на рівні нижче 0,4% ВВП;
- **пізнавальну** при фінансуванні на рівні 0,4-0,9% ВВП;
- **економічну** при фінансуванні в розмірі від 0,9% ВВП та вище.

ВИСОКОРОЗВИНЕНІ КРАЇНИ ВИТРАЧАЮТЬ НЕ МЕНШЕ 3% ВВП.

В 2007 році США – 3,67%; Японія – 3,4%, Швеція – 3,6%, Фінляндія – 3,47%, Данія, Німеччина, Франція, Австрія більше 2%.

Відповідно до Закон України «Про наукову–технічну діяльність» бюджетне фінансування наукою та науково-технічної діяльності не менше 1,7% ВВП.

В останні роки в Україні обсяги фінансування сфери НДДКР не перевищують 1,2% номінального ВВП.

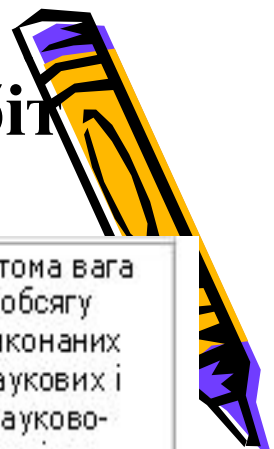
Наукові кадри

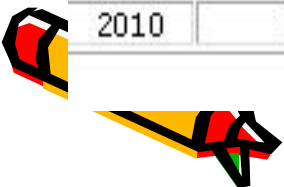
Рік	Чисельність науковців, осіб	Чисельність докторів наук в економіці України, осіб	Чисельність кандидатів наук в економіці України, осіб
1995	179799	9759	57610
1996	160103	9974	58132
1997	142532	10322	59332
1998	134413	10446	59703
1999	126045	10233	59547
2000	120773	10339	58741
2001	113341	10603	60647
2002	107447	11008	62673
2003	104841	11259	64372
2004	106603	11573	65839
2005	105512	12014	68291
2006	100245	12488	71893
2007	96820	12845	74191
2008	94138	13423	77763
2009	92403	13866	81169
2010	89534	14418	84000

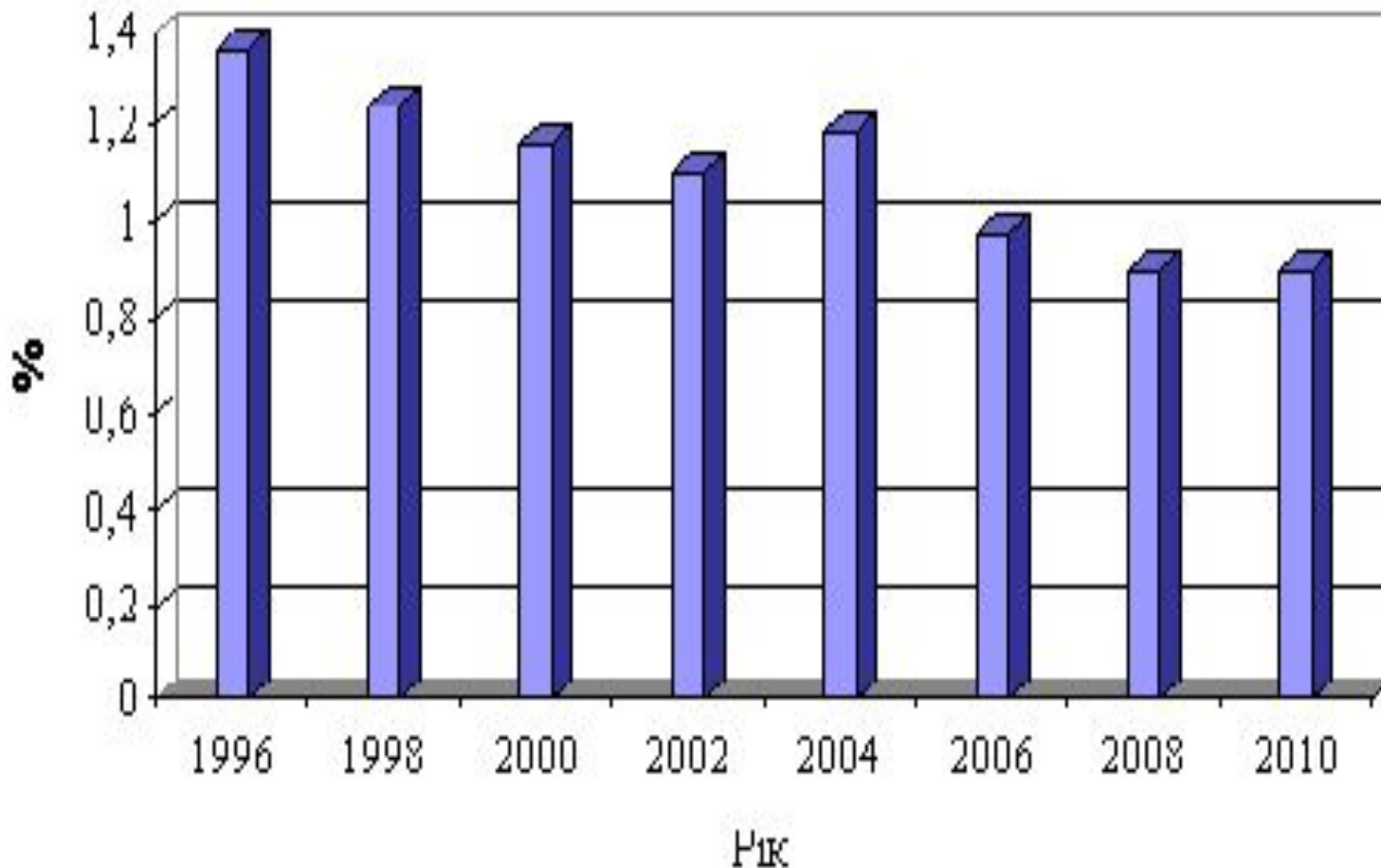
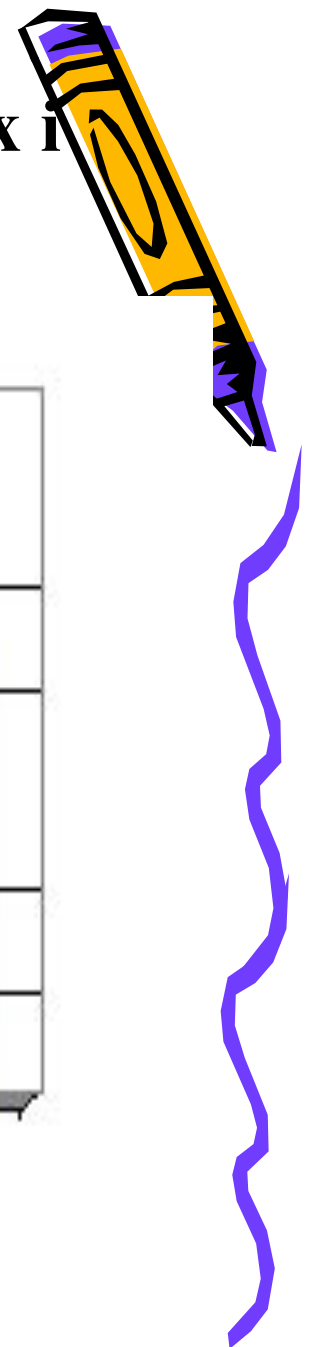
Обсяг наукових та науково-технічних робіт

	Всього, у фактичних цінах	У тому числі				Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП
		фундаментальні дослідження	прикладні дослідження	розробки	науково-технічні послуги	
	млн.грн.					%
1996	1111,7	140,6	321,6	606,9	42,6	1,36
1997	1263,4	188,5	309,2	693,7	72,0	1,35
1998	1269,0	205,5	297,5	682,8	83,2	1,24
1999	1578,2	220,5	330,4	918,6	108,7	1,21
2000	1978,4	266,6	436,7	1106,3	168,8	1,16
2001	2275,0	353,3	304,9	1317,2	299,6	1,11
2002	2496,8	424,9	343,6	1386,6	341,7	1,11
2003	3319,8	491,2	429,8	1900,2	498,6	1,24
2004	4112,4	629,7	573,7	2214,0	695,0	1,19
2005	4818,6	902,1	708,9	2406,9	800,7	1,09
2006	5354,6	1141,0	841,5	2741,6	630,5	0,98
2007	6700,7	1504,0	1132,6	3303,1	761,0	0,93
2008	8538,9	1927,4	1545,7	4088,2	977,7	0,90
2009	8653,7	1916,6	1412,0	4215,9	1109,2	0,95
2010	9867,1	2188,4	1617,1	5037,0	1024,6	0,90

Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП, %.

Прямі інвестиції

	Прямі іноземні інвестиції в Україну ²⁾	Прямі інвестиції з України ²⁾
1995	483,5	20,3
1996	896,9	84,1
1997	1438,2	97,4
1998	2063,6	127,5
1999	2810,7	97,5
2000	3281,8	98,5
2001	3875,0	170,3
2002	4555,3	155,7
2003	5471,8	144,3
2004	6794,4	166,0
2005	9047,0	198,6
2006	16890,0	219,5
2007	21607,3	243,3
2008	29542,7	6196,6
2009	35616,4	6203,1
2010	40053,0	6226,3
2011	44708,0	6871,1

